

Galpert Tilda A Családjával

Ez egy családi kép. Anyám áll a kép bal oldalán, előtte áll az öcsém, Sámuel. Jobboldalt a nővérem, Szeréna áll, előtte a kislány pedig én vagyok. A kép 1928-ban készült, Munkácson. Nem tudom, hol és hogyan ismerkedtek meg egymással a szüleim. 1908-ban házasodtak össze. Természetesen zsidó esküvőjük volt. A részletekről nem meséltek nekem. Az esküvő után Munkácson laktak, anyám szüleinél. A legnagyobb testvérem Margit volt, a zsidó neve Gitl volt, ő 1909-ben született. 1911-ben született Dávid, Fisl bátyám pedig, aki a hivatalos iratokban Fülöpként szerepelt, 1912-ben született. 1914-ben született Szeréna nővérem, akinek a zsidó neve Szura [Sára] volt. 1916-ban született Hersi, aki a hivatalos iratokban Hugóként szerepelt. 1918-ban született a bátyám, Áron. Aztán jött Perl, egy kislány, aki csecsemőkorában meghalt. 1923-ban születtem én. A zsidó nevem Tobi [Tojbe]. Én voltam a hetedik gyermek a családban. 1925-ben született Sámuel öcsém, a zsidó neve Smil [Smuel] volt. Ez a családuk. Mára egyedül én maradtam. Szeréna házassága fölforgatta a családuk életét. A kereskedelmi akadémia elvégzése után Szeréna egy biztosítónál

helyezkedett el. Nagyon jól dolgozott, a munkatársai szerették. Szeréna közel került a szocialista eszmékhez. Munkácson volt egy legális kommunista újság, a 'Zakarpatszkaja Pravda'. Az újságot egy cseh ember, Oleksza Borkanyuk cseh parlamenti képviselő és a csehszlovák kommunista párt tagja adta ki. A kiadó nem volt illegális, Csehszlovákiában nem volt betiltva a kommunista párt. Szeréna fölajánlotta a segítségét az újságnál. Így ismerkedett meg Borkanyukkal, és egymásba szerettek. 1936-ban összeköltöztek. Természetesen nem volt vallásos esküvőjük. Az, hogy a nővérem egy nem zsidóhoz ment hozzá, szörnyű tragédia volt a szülők számára. Anyám egy hétig süvet ült Szerénáért, ahogy a halottakért szokás. És többet nem volt hajlandó Szerénával találkozni. Bár Szeréna férje jó férj és csodálatos ember volt, nem volt zsidó. Egy időben Munkácson laktak, kivettek egy lakást, én meg is látogattam őket. Anyámnak nem mondtam meg, hogy Szerénához megyek. Anyám soha többé nem látta őt, a jelenlétében Szerénának még a nevét sem volt szabad említeni. Ezért aztán Szeréna a férjével Ungvárra költözött, mert Munkácson nem tudtak volna megmaradni a szóbeszéd és a szülők miatt. A vagonban, ami Auschwitzba vitt minket, mondtam anyámnak, hogy 'Jó lenne tudni, mi lehet Cikával'. Szerénát ugyanis otthon Cikának becéztük. Anyám erre azt mondta: 'Ne is beszélj róla, nem akarom hallani.' Hát ilyen sokat jelent a vallásos zsidó nevelés, annyira mélyen beleivódott anyámba, hogy még a lányát is megtagadta miatta. Anyámnak Szeréna házassága nagy szégyen volt az emberek előtt. Úgy gondolom, hogyha nem lett volna a zsidó környezet, akkor anyám talán megbocsátott volna neki. De nem lehetett, mert ha megteszi, az emberek elítélték volna. Borkanyuk 1938-ban a Szovjetunióba, Moszkvába ment. Miután a magyarok visszatértek, és elfoglalták Kárpátalja egy részét, Huszton működött még kommunista párt, és Borkanyuk a kárpátaljai kommunista párt titkára volt. Amikor a magyarok elfoglalták Husztot, Borkanyuk kénytelen volt a Szovjetunióba menni, mert a magyarok alatt a kommunista párt be volt tiltva. Szeréna 1939-ben a megszállás előtt [lásd: Kárpátalja megszállása] ment el Moszkvába. Borkanyuk a partizán mozgalom egyik elindítója lett Kárpátalján, 1942-ben. Még abban az évben meghalt a fasiszták börtönében.